

چۆن ئەم پۆمانە کورت بکەمەوه؟

ئەدیپ نادر
(بریتانیا)

- تۆ بەلێنە کەت لەبیر کرد.
- بەلێن! کام بەلێن؟
- ف..ف..ف..خۆت نەپان مەکە، خۆشباوەرپی منە کە بەقام بە هەموو بەلێندەرێکە.
- ئاخر..تۆ نازانی تیلیاکی غەریبی چی لە یاد دەکات، تۆ نازانی چۆن یادەوەر بیهەکان دەتاسیتنی و لالیان دەکات. توخوا تۆش لە جوملە ی ئەوانە مەبە کە دەلێن غەریبی خاسە!
- ف..ف..ف..ئەوا هەشت ساڵ بەسەر هاتنەوهی جاری یە کەمتدا دەگوزەری، بەلام..قەیناکات، ئەم جارەیش وەک کۆلەووژ لە بیرت وەری دەدەمەوه. بە راستی سەیر و عاجباتییە، دەلێنی دنیا ناسوورپتەوه و سەرەکان دەسوورپتەوه. بەلێ..ن..بەلێ..وێک دەلێن: بیرهینانەوه هەلگری پەيامێکە، پەيامێک: گەیانندی لەوانە یە رووهو نیشتنەوه ریتنمایی کفە کف و خرۆشانی بورکانیک بکات.
لە هاتنەوهی یە کەمتدا، من عەيامێک بوو لە شاری "ه" گیرسابوومەوه. لەوێ، دوکانە کەم بەبیر خۆت بێنەوه، کە هەنێ لە جێ دوو کورسیی گەورەتر بوو. با نەبەینمەوه بیرت کە وینە کیشان و خۆشنووسی لە پال شەرفروشتان بە شیعەر بێ سێ و دوو خولیا یەکی گەرموگوپم بوو، ماوە یەک لە گەل وەستا باجان شەریک بووم، مۆر و ئەو شتەنە ییشمان دروست دەکرد کە نیشتا چیدی پیتیانەوه سەرقال نیم، بارودۆخی هەموار و شایستە تر منە هیچ کەسیکی نەدەکرد و هینە کە ی منیش، تۆزقالیک لە هینی هیچ کەسیک هەموار تر نەبوو، شاری تەمەن هەزاران سالەیش: دایمە هەوری نزمی چەرمەسەری و بەدبەختی ئابلقو قەی دەدا و دەبوو خانەخوێبی میوانی رەزاقورسی ترس و سامی بەردەوام و هەمیشە لوتفی بەرانبەر دەنواند، دوکانە کە: کەوتبوو ژێرخانیکەوه، ئەگەر میوانیکم بەهاتایە، ئەوه من دەبوو بە پیتو بوەستم. ئەو رۆژە مەیلە و زستانییە ی مانگی شوبات کە هاوشانی سیروان موعەللیم دەرکەوتیت، وەمزانی تارمایی

شوو داوه، تهنیا که ره تیک هاتیتسه لام، دلپر که سهر و دهسته پاچه بوویت، به هه موو شتیکتدا ئاشکرا دیار بوو، په شوکام، کتوپر په نجه که له کانم به هره ی خویمان له کیس چوو، ئه و جار ه ده توبست ئه و شته بدرکیتنی که ده بوو ایه بیزانم، که چی وهک جار هکانی تر نه تتوانی و هه روا رویشتی، ته نانهت ئیستاش سوراعیت پی... به راستی ئه و که یئو به یئو ده ره نجامه که هیت بو ده درکیتیم مؤرکی خوی هه تاهه تایی خسته سهر لاپه ره تاریکهکانی یاد و منیش ئیستا سهر له نووی تۆز و گهردی ئه و سهر بورده یه به سهر په رده ی گوپیبه کانتدا ده ته کیتیم. به نازاره، بیپرا ده به نازاره، به لام وهک کیلگه یه ک هیچ چاره یه کی دیت نبیه و هه رده بی گاسنی خوی له ناخت بچه قینتی.

دهمه ده می نیوه رۆ، که سیروان موعه للیم به ره و دوام رویشتی، تۆ، پیشتر قهت ئاوها نه مدیتبووی، باری که سیکت هه بوو که بیه وی له شتیک هه لبتیت، ههستم کرد رابوردو و ئه و شته یه که ئه و باری پی به خشیوی. ته ماشام کرد قامکهکانی دهسته راستت له سهر رانه له رۆز که تدا هه لده به زنه وه، وهک ئه وه ی کلبلهکانی پیانویه ک بن و که سیکت ئاوازیکی نه شازبان پی بژه نیت. ده ستوبرد وتم: وه ره ئه م نیوه رۆیه داوه تی فه قیرخانه که ی من به، ته ماته و رۆنیک به... ئه م پسته یه م به ترس و له رزیکی له راده به ده ره وه در په راند، ناخر چون به پی ترس و له رز ده رده په ری؟ خو که س نه بوو نه زانی ئه وانه ی هه نده ران تیروته سه ل بوون و... ئیتر بو ساتیک ههستم له قوروی په شیمانی گه وزا و به خو م وت: تۆ بلتی به سووکایه تی لیکه نه داته وه؟ تۆ بلتی... دوو دل بووم له وه ی نه با وهک زۆریه گۆرانیکی نه رینیسیانه تۆشی گرتیتته وه، به لام که ره زامه ندیت ده رپری، بویریبه کی شه رمن له ناخدا سهری هه لدا و وتم: جاری زوه، چی ده لیتی به پیاسه یه کی جاری جار انانه به ره و مال برۆینه وه؟

ئینجا به سهر راوه شانیک وه لامت دایه وه.

من به گوزاره ی "جاری جار انانه" فریوم دایت، کرتی ته کس ییه که م به هه نن شتی ناچیز دا و دوو هیلکه شم کری و تابلیتی به یاده وه ری و رابوردو قورس به ره و مال گه راینه وه، وهک ئه وه ی به ره و ناو خو م، خو مه راسته قینه که م شو پمه وه، چونکه یاده وه ری و رابوردو، که زیندوو بن، خو ناسین به رجه سته تره.

باش بوو، چه ند رۆزیک بوو "ژاله" چروو بووه وه بوو شاری ک" و تهنیا بووم، بویه وتم باش بوو، چونکه نه مده ویست به وه بزانیته که کاتی خوی دلی من عهرشی ژنیکی دی بووه و تا ئیستاش یادگار و ئاسه وارهکانی

جوگرافیا یه کی میژوو بیان تیدا به چی هیشته وه. ناخر ئه گه ر ده رده دلیم بکر دایه، پیتم ئه غز ده بوو ئه و دوو گوئی تر بیت و وشه کانم تییاندا خویمان بکه ن به پشکو و... رهنگه نه شیرسیت بوچی؟ به لام من هه ر بیت ده لیم: چونکه ئاشکرایه تۆ ده زانی و بیتر نه چوه که من به ته مای کی بووم؟

- به ته مای به هه ناویک بووی.

- به هه ناوی خواز او بوو.

هه ناسه یه کی ئاگراویم هه لکتشا و ژیر لیوه کیبانه وتم: ئه ویش به یه کیکی دی درا! ئیمه ناره زوه کا مان هه همیشه ده بی به تراویلکه، ئه وانی تر وای لی ده کن، ئه وانی تر. ده ی چی به رۆزگار بلیم، ئه وسا و ئیستاش، هه ر له و باوه رده ام که مرۆف تهنیا به خو شه ویستی خوی ده دۆزیتته وه، ئه گه ر خو شه ویستی لی زه وت کرا، ئه وه تاهه تایه له خوی گومرای ده بی. رۆزگار، رۆزگار نا له م جوگرافیا یه ی ئیره دا چه پگه رده و هه همیشه ییش له خو گومرا که ره.

که نیوه رۆزه شه رمیونه که مان گوزه راند، وتم: من بیست و یه ک سالان بووم، رۆژی بیستم که پوره "شوکیبه م" به باو کمی گوتوه: ئه گه ر "رۆژین" ی خوشکم بو" شه وگار" ی کوری نه بیت و "نازی" ش بو" من نه بیت، ئه وه گشت شتیک له نیو ئاماندا هه ره س ده هینیت! زۆری نه برد، رۆژین هه ر به کراسه که ی به ری خو یه وه پیشکه ش کرا و منیش، هه ر به ره له ستیم کرد و پیداکریم له سهر ئه و هه لو بسته ی خو م کرد که: من ئیستا نامه وی ژن بینم، ئه وانیش هه ر له مرخه که ی خویمان خو ش نه ده بوون، گه رچی "نازی" تا بلتیت ناسک و شوخوشه نگیش بوو، به لام پیویسته مرۆف بژاره ی هه بیت، بی بژاره ژبان هاوشانی هیچه. وهک و تراویشه هه نگوینیش دابنیتی میش هه ر به سهر شتیک تدا ده نیشیتته وه! ئیدی من چون ئه م چاره نووسه کورت بکه مه وه؟ چون؟ که تاهه تایه ده بی نهک هه ر به بیرو یاد و خه یال، بگره به ئاه و چه سه ره ته کانیشم بیگپرمه وه.

بیست و یه ک سالان بووم، نه ده بوایه بژارده م هه بی، نه شه بوایه به ره له ستی بریاریک بکه م که ئه وانی تر ده ره ق به ژبانی من ده یان دا. پیویست ناکا باسی ئه و تیهه لدا نه دووباره بگپرمه وه، چونکه خه لکی هه موو کۆلانه که به تۆشه وه که یئو به یئو که ی خانووی ژماره ۱۴۴ له سهر ۱۷۱ ده زانن، خو شم ئه وه م به ئاسانی فه رامۆش کرد، به لام ئه و هه موو گووه ی که پییان وتم بیخو م و هه همیشه له یاده وه رمیدا ده مکات به سیسرکه یه کی هیچی ناو زبیره کان، هه همیشه بوئیکی پیس به گشت ژبانم

دبه خشى! ئەگەر له ماله و تان بپرسی، تەنانەت ده قاوودەق ورده کاربیه کانیشت به بیر دیننەوه و دەزانن ماو دپهک له مال تۆرام و چوومه مالى خاله سمايلم، به لام يادى به خيىر، دايكم كه به دوامدا هات، تۆران و سهركيشيه كه م بوو به گيانه وهرىكى دهسته مۆ و لۆزلۆژ دواى كه وتم، رۆيشتمه وه، به لام ئەو كارەى باوكم و شه په لاغه كانيم ههركيز نه به خشى و ههركيزيش ناييه خشم.

رۆژى شاييه كه، مالممان جمەى دههات، ئەوهنده قه ره بالغ بوو، دهتگوت رۆژبازارى قيامه ته ههروهك باوكم دواتر گوزارهى لى ده كرد، به لام من شتيكم بينى، ئەو شته يش بوو به دووه مين هۆكار بۆ ئەوهى به قه رارى قه تعى "نازى" رەت بكه مه وه. ئەوهش بى گومان سه لمينه رى ئەوه بوو كه ئەويش كه ستيكى دپه كەى به دلە. ئەو كه سه ش فه رهادى مامه عزه ددينم بوو، چونكه له پيچى هه وشه كه ماندا، له بهر رووناكى رپكه وتيكد، بينيم ده ستي يه كيان گوشى و كه سيش تيبينى ئەوهى نه كرد كه بوونه كۆمه لىك به رووى ناو پشكو و تريفقانه وه.

گۆلۆهى شته كان ناوها كرانه وه.

چەند مانگىك پاش شاييه كه، "مام خدرۆك" له گه ل خۆى منى بۆ شارى "ه" برد، چونكه ئەوسا ئەوان له وى ده ژيان، دواى نيوهرۆيه ك، بگروه و به رده يه كى زۆرى هينا و برد، "نازى" ي پيدام و وتى: هيج خه مت نه بى، نه لى من هيشتا قوتابيم و هيجم نيه، ته ووى خه رجى و تيبچوونى ئەم مه سه له يه خۆم لى به رپرسيارم. له گه ل ئەوه شدا من دوو هۆكارى سه ره كى و چەند هۆكارى لاهه كيشم بۆ قبوول نه كردن، شك ده برد، له وهش بترازى، چون ئەوهى كه ده بوايه خۆم بۆ خۆمى ئەنجام بدهم، غيره تم به رايى ده دا لى گه رىم يه كى دى بۆمى بكا و بۆ تاهه تايه منه تباريم؟! مه حال بوو، هه رگيز نه ده بوو بوارى شتيكى له و بابه ته بدهم. تۆ چا و له شه رمنيه كه كەى ئەو كاته م پيوشه، ئەگه رچى بپراده ش ئاره زووم له ژنه ينان بوو، كه چى به شيوه يه كى ئەو تۆ رەتم كرده وه نه مه هيشت هيج شتيك پرووشيت و پياوه تيبه كه كەى مام "خدرۆك" يش پيمال بيت، بى گومان له دلە وه ئاواتى ئەوه م ده خواست "به هى" بووايه و پييان بوومايه: ها چى ده لىتيت؟ ئەوسا منيش بى سى و دوو بگوتايه: خه يرول برى عاجلوهو، ئەوجا گورج ده ستي مام "خدرۆك" م ماچ كرده، به لام هه يه وه هه يه وه.

ئيتتر تا ماوهى دوو سال ئەوان هه ر به ته ما بوون و رهنجىكى فه رهادانه يان به خه سار دا و منيش هه ر راي

خۆم نه گـۆـژى، تا رۆژىك به بى هيج هه نجه تى، "رۆژين" يان به باوله ره شه كه يه وه هينا يه وه و داينه وه به سه ر باوكمدا! به لى ئەگه رچى به سته زمانه مالى قه لبيش نه بوو، كه چى داينه وه به سه ر خاوه نه كه ي. ئەوانى تر هه ميشه ئاره زووه كانمان ده كەن به تراويلكه. دواى ئەمه و پاش بيدنه نگیيه كى تابلينى به سه ر سه دا، وتم: هه سته با بچينه وه بۆ دوكان، چايه كه مان له وى له لای دوانزه عيلم ده خوينه وه.

كه چايه كه شمان خوارده وه، نازانم چون بوو تۆ شتيكى زۆر سه يرت وت. - نايه ته وه بيرم.

- وتت: له وساو ه ژيانى من شتيكى عاجباتى لى به سه ر هاتوه، وهك كرم خشكه خشكىتى، ده لى قايچىكى شكاوه و دارشه قيشى نيه، ئيتتر نازار و ژانتيكى مه حال و به رگه نه گره، به لام سالانتيكى زۆره خۆزگه ي ئەوه ده خوازم ژيانم وهك ئەو ئاسكه راكردوه بيت كه به برىك، يان پلنگيىك ده يه وى بيكات به نيچير، پلنگيىك، پلنگيىك مه رگ، خۆزگه ئاوا راده بوورد و زوو له تاقه تى ده خستم و ده بكردم به لوقمه يه كى خوراو، ئەوجا وتت: له بهر ئەوهى هيشتاش ئەو هه موو شتانه ي له دنيا كه ماندا هەن، به ناخوشيه زۆر و زه وه نده كانى و خوشيه ناچيزه كانيه وه له توتى هيج كتيبيكدا به ته واه تى رهنگرى نه كراون، ئەگه ر پيم كرا ئەم سه ربرده يه بنووسمه وه بيت گران ناييت؟ هه رگيز بيرم ناچيت چ وه لا ميتكم داينه وه.

- من هيج شتيكم بير نايه ته وه!

- پيم وتى به مه رجىك كورتى بكه يته وه. تۆش وتت:

- ئاخىر چون كورتى بكه مه وه؟ مه گه ر ئەم چاره نووسه تا ئيتستا دريژه ي نيه؟ مه گه ر هه موو شته كان هه ر وهك خويان نه ماونه ته وه؟ ئيتتر چون چونى كورتى بكه مه وه؟

- زۆر ئاسانه، وهك چون به بى ورده كارى بۆم گيرايته وه و هه ر ته نيا له گوشه نيگايه كه وه بوو، ئەئاوا، ئەگه ر تۆش هه ر به هه مان شيوه بيخه يته ناو قالىبيكى ماقووله وه، گيرانه وه كه خا و ناييته وه و زۆر دريژه ش ناكيشيت.

- پيم وا نيه، چونكه ئەمه شتيك نيه به ئاسانى كوتايى بى بيت و دريژه نه كيشيت.

نيسانى ۲۰۱۷: له ندهن